

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інститут Менеджменту
Кафедра фінансів та кредиту
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Ю.ФЕДЬКОВИЧА
Економічний факультет
Кафедра фінансів та кредиту
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АКАДЕМІЯ МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ (м. Київ)
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ВИЩА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ» (Росія)
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Грузія)
ТЕЛАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ЯКОБА ГОГЕБАШВІЛІ (Грузія)

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції «ТЕНДЕНЦІЇ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ТА ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ

В УМОВАХ РИНКОВИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ»

2 березня 2012 р.

ВНТУ
ВІННИЦЯ
2012

УДК [336+330.341.1] (477)
ББК [65.261+65.01] (4УКР)
ТЗЗ

Друкується за рішенням Вченої ради Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України

Головний редактор: **В. В. Грабко**

Відповідальний за випуск: **В. В. Зянько**

Рецензенти: **В. В. Зянько**, доктор економічних наук, професор;
О. О. Мороз, доктор економічних наук, професор.

ТЗЗ **Тенденції** управління фінансовими та інноваційними процесами в умовах ринкових перетворень: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Вінниця : ВНТУ, 2012. – 407 с.

ISBN 978-966-641-453-6

В матеріалах конференції висвітлено доповіді вітчизняних та іноземних науковців, які розглянуто на Міжнародній науково-практичній конференції «Тенденції управління фінансовими та інноваційними процесами в умовах ринкових перетворень» 2 березня 2012 року в м. Вінниця.

Розраховано на студентів, аспірантів, викладачів, наукових співробітників.

УДК [336+330.341.1] (477)
ББК [65.261+65.01] (4УКР)

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ISBN 978-966-641-453-6

© Вінницький національний
технічний університет, 2012

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Войнарєнко М. П. Інституціональне середовище розвитку інноваційної діяльності в Україні..	9
Деревяга П. И. ИКТ в формировании человеческого капитала.....	11
Драчук Ю. З., Рассуждай Л. М. Щодо управління стратегічним й інноваційним розвитком вугільної галузі.....	13
Єпіфанова І. Ю. Інноваційна діяльність в системі економічного зростання підприємств..	16
Зянько В. В. Сутність та завдання стратегії інноваційного розвитку економіки України...	18
Зянько В.В., Крива С. В. Оцінка інноваційного потенціалу як елемент економічного розвитку держави.....	22
Карачина Н. П., Гришина А. С. Інноваційний розвиток як одна з ключових проблем АПК України.....	24
Карачина Н. П., Чайка Р.В. Способи послаблення залежності України від зарубіжних енергоносіїв.....	26
Коваленко В. Л. Методи аналізу і оцінки інтегрованих структур в національній економіці...	28
Коваль Н. О. Система розвитку професійної підготовки робітничих кадрів в умовах реформування економіки України.....	30
Краус Н. М. Інноваційна діяльність як ефективна форма модернізації інноваційної економіки.....	32
Кураташвили Альфред А. Выявление и внедрение прогрессивных научных идей – необходимое условие эффективного управления инновационными процессами, обществом и государством.....	35
Мазур А. Г. Цикли економічної активності в регіональних економічних системах.....	37
Небава М. І. Соціальні інновації як складова активної соціальної політики у сфері людського розвитку.....	39
Пілявоз Т. М. Дослідження поняття «інновація» як основи інноваційного розвитку підприємства.....	42
Рассуждай Е. Я. Роль капіталізації у підвищенні інноваційного розвитку вуглеводобувних підприємств.....	44
Романець І. В. Оцінка передумов створення технопарку на Вінниччині як засобу реалізації сучасної регіональної інноваційної політики.....	46
Рязанова Н. О. Світовий досвід стимулювання розвитку експортного потенціалу регіону.....	50
Тігарєнко Г. Б., Марущак Н. В. Роль держави в регулюванні національної інноваційної системи.....	53
Тодосійчук В. Л., Алєскєрова Ю. В., Дідик В. М. Державне регулювання інноваційної діяльності в Україні.....	55
Фіщук Б. П., Фіщук Н. Ю. Інноваційна діяльність підприємств Вінницького регіону.....	58
Чемерис В. А., Соломонко Д. О. Політика інноваційного розвитку галузей тваринництва в Україні.....	62
Шиян А. А., Нікіфорова Л. О. Модель для функціонування інноваційних інститутів в Росії та Україні.....	64
Шварц І. В., Чаплигіна О. В. Земельна реформа: формування та регулювання земельних відносин і ринку землі в Україні.....	66
Ювица Н. В. Индустриальным инновациям – государственную поддержку.....	70
СЕКЦІЯ 2	
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	
Бабєнко В. О. Аспекти проектування інформаційних систем управління інноваційними процесами на підприємствах.....	73
Вдовєнко Н. М. Узгодження бюджетної політики держави та інвестиційно-інноваційної моделі розвитку аквакультури.....	76

3. Інформаційно-аналітичні матеріали про розвиток вугільної промисловості України за 2010 рік (за фактичними даними) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mpe.kmu.gov.ua>.

4. Енергетична стратегія України на період до 2030 року: Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 березня 2006 р. № 145-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.

5. Концепція реформування вугільної галузі: Схвалена розпорядженням Кабінету міністрів України від 14 травня 2008 року № 737-р // Офіційний вісник України. – 2008. – № 47. – Ст. 1244.

6. Державна цільова економічна програма «Українське вугілля» на 2010-2015 роки (проект). – Міністерство вугільної промисловості України. – 6 серпня 2010 р.

УДК 330.341

Спіфанова Ірина Юрївна,

к.е.н., старший викладач,

Вінницький національний технічний університет

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Проаналізовано підходи до розкриття сутності інноваційної діяльності. Розглянуто інноваційну діяльність як чинник економічного зростання машинобудівних підприємств.

Ключові слова: розвиток, інновації, інноваційна діяльність

В сучасних умовах господарювання, зважаючи на процеси глобалізації вітчизняних економік окремих країн, досить актуальним є питання забезпечення конкурентоспроможності та економічного росту вітчизняних підприємств. Глобалізація є інтенсивною інтеграцією ринків товарів і послуг, капіталів та ґрунтується на відкритті, дерегуляції національних економік з метою зміцнення їх конкурентоспроможності та збільшення привабливості для іноземного капіталу. Економічні системи, які використовують прогресивні методи управління стійким розвитком, більш пристосовані до боротьби з кризовими явищами. Економічне зростання як країни в цілому, так і окремих підприємств можна досягти за рахунок впровадження прогресивних нововведень, тобто активної інноваційної діяльності.

Питання управління стійким розвитком висвітлюється в працях Р. Аскоффа, Б. Карлофа, С. Седерберга, Н. Д. Кондратьєва. Питання, пов'язані із визначенням сутності інноваційної діяльності, методами оцінки ефективності її здійснення є предметом розгляду вітчизняних та західних вчених, зокрема Й. Шумпетера, Р. Соллоу, О. А. Лапко, В. М. Гейця, В.В. Зянька, П. С. Харіва.

Разом з тим, потребують додаткового дослідження питання, пов'язані із забезпеченням ефективної інноваційної діяльності вітчизняними підприємствами як інтенсивного чинника економічного зростання вітчизняних підприємств та, зокрема, підприємств машинобудування.

Глобальні зміни, які відбуваються у світовій економіці, спричинені в першу чергу ресурсними обмеженнями економічного росту та є закономірним етапом еволюційного процесу. Б. Карлоф та С. Седерберг [1] визначають розвиток промислового підприємства як зміну стану, тобто перехід з одного стану в інший, який вважається кращим, більш ефективним або доцільним для діяльності. Незважаючи на те, що зміна стану може розглядатись не лише як покращення, проте й як погіршення, проте автори під змінами розуміють покращення, за якого керівництво оцінює організацію як більш успішну ніж в попередньому періоді.

Досягнення економічного зростання є можливим за рахунок здійснення активної інноваційної діяльності. Термін «інновація» як нова економічна категорія введено у науковий обіг австрійським економістом Й.Шумпетером [2], який розумів під інноваціями використання нових комбінацій існуючих продуктивних сил для вирішення комерційних завдань і бачив в інноваціях джерело розвитку економічних систем.

Роберт Соллоу ще в 1957 р. зауважив, що саме активна інноваційна діяльність підприємств різних форм власності дедалі більше визначає темпи їх економічного зростання. За його підрахунками, валовий національний продукт США в період з 1909 по 1949 рр. збільшився на 87,5% за рахунок “технологічних змін”, тобто інновацій [3]. Кондратьєв Н.Д. зазначав, що еволюційний процес є процесом незворотніх змін, спричинених науково-технічними інноваціями [4].

На сьогодні існують різні визначення сутності та змісту інноваційної діяльності. Згідно із

Законом України «Про інноваційну діяльність», це діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг [5]. Дещо ширше визначення запропоновано Державним комітетом статистики України, який визначає інноваційну діяльність як «комплекс наукових, технологічних, організаційних, фінансових та маркетингових заходів, які спрямовані на створення та впровадження інновацій (проведення і придбання наукових досліджень, нових технологій, виробниче проектування, інші види підготовки виробництва для випуску нових продуктів, впровадження нових методів їх виробництва, придбання машин, обладнання, установок, інших основних засобів та капітальні витрати, пов'язані з упровадженням інновацій, маркетинг, реклама тощо)» [6].

Лапко О.А. під інноваційною діяльністю розуміє діяльність з доведення науково-технічних винаходів, розробок до результату, придатного до практичного використання [7, с. 38].

Досить вдало сутність інноваційної діяльності розрита у визначенні Крайнева П. П., який розуміє її як діяльність, пов'язана з трансформацією результатів науково-технічної діяльності в новий чи вдосконалений продукт, що передбачає цілий комплекс наукових, технологічних, організаційних, фінансових і комерційних заходів, які у своїй сукупності приводять до інновацій [8, с. 20].

Отже, підсумовуючи наведені підходи до трактування змісту інноваційної діяльності, можна зробити висновок, що її можна представити як певний вид економічних, правових, соціальних відносин, пов'язаний із розробкою, впровадженням та використанням інновацій.

Окремі вчені ототожнюють інноваційну діяльність з інноваційним процесом. Так, Петрова І.Л. визначає інноваційну діяльність як комплексний процес створення, використання і розповсюдження нововведень з метою отримання конкурентних переваг та збільшення прибутковості свого виробництва [9]. Ефективність інноваційної діяльності підприємства визначається насамперед узгодженням систем інвестування, оподаткування, кредитування, які функціонують у інноваційній сфері наукових розробок.

Через технічну відсталість, нестачу інвестицій та неузгодженість відносин між галузями витрати матеріальних та енергетичних ресурсів у головних галузях приблизно на 30-50% вищі, ніж у країнах із розвинутою ринковою економікою. Утримання темпів зростання економіки на рівні 5-6% на рік, що дає змогу досягти макроекономічної стабільності і, відповідно, можливість інтегруватися у світові економічні процеси, необхідно мати рівень зростання інвестицій в економіку фактично удвічі вищий, тобто майже 10-12% [10].

Особливої уваги потребує інноваційна діяльність машинобудівних підприємств, які по суті продукують основні засоби для промислових підприємств. Більшість підприємств машинобудівного комплексу України не працюють або завантажені на неповну потужність. Рівень продукції, яка випускається діючими підприємствами, здебільшого не відповідає міжнародним стандартам та не може конкурувати на рівні із західними аналогами. Так, частка машинобудівної продукції в структурі експорту України складає 13,6 %, що нижче світового рівня на 40,5 % [11, с. 35].

Одним із напрямів поживлення інноваційної діяльності може стати формування на території України кластерів, які набули активного розвитку в таких пострадянських країнах як Росія та Казахстан. Найбільший економічний ефект в Росії дає використання кластерної моделі розвитку регіональної економіки, яка включає в себе промислові підприємства. Формування системи безперервного вдосконалення виробничих і технологічних процесів дозволяє знизити витрати на випуск продукції або надання послуг, підвищити міру відповідності властивостей і функцій товарів чеканням споживачів, підвищити конкурентоспроможність підприємств кластера. Важливою частиною індустріальної, регіональної та інноваційної політики в Казахстані, як і в усьому світі, є підтримка кластерної ініціативи. Ініціативи у галузі кластерного розвитку є новим важливим напрямом економічної політики Казахстану, який став можливим завдяки раніше докладеним зусиллям для макроекономічної стабілізації, приватизації, відкриття ринку і зниження комерційних витрат. За результатами аналітичних досліджень перспективним визначено формування семи пілотних кластерів у таких галузях, як туризм, транспортна логістика, нафтогазове машинобудування, текстильна промисловість, харчова промисловість, металургія, виробництво будівельних матеріалів.

Таким чином, активна інноваційна діяльність вітчизняних підприємств, зокрема підприємств машинобудування, створить можливості стійкого розвитку вітчизняної економіки та забезпечить належний рівень конкурентоспроможності. Для поживлення рівня інноваційної діяльності необхідним є удосконалення вітчизняного законодавства та активні дії зі сторони державних органів

влади, зокрема зниження податкового навантаження, створення сприятливих умов для інвесторів та забезпечення політичної стабільності в країні, формування кластерних ініціатив.

Література

1. Карлоф Б., Седерберг С. Вызов лидеров. - Пер. со шведского. - М.: Дело, 1996. - 352 с.
2. Шумпетер Й. Теория экономического развития / Пер. с нем. В. С. Автономова, М. С. Любского, А. Ю. Чепуренко. – М.: Прогресс, 1982. – 456 с.
3. Харів П. С. Інноваційна діяльність підприємства та економічна оцінка інноваційних процесів. – Тернопіль: «Економічна думка», 2003. – 326 с.
4. Кондратьев Н.Д. Проблемы экономической динамики. – М.: Экономика, 1989. – 526 с.
5. Закон України «Про інноваційну діяльність» // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 36. – 266 с.
6. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
7. Лапко О. А. Інноваційна діяльність в системі державного регулювання / О. А. Лапко. – К. : ІЕП НАНУ, 1999. – 253 с.
8. Крайнев П. П. Интеллектуальная экономика: управление промышленной собственностью: монография. - К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. - 448 с
9. Петрова І.Л. Особливості стимулювання інноваційної діяльності / І.Л. Петрова // Теоретичні та практичні аспекти інтелектуальної власності. – 2010. - №3. - С. 10-15.
10. Андросова О.Ф. Трансфер технологій як інструмент реалізації інноваційної діяльності: монографія / О. Ф. Андросова, А. В. Череп – К.: Кондор, 2007. – 356 с.
11. Касич А. О. Стратегічні орієнтири інноваційного розвитку машинобудування України / А. О. Касич // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 7. – С. 32 – 40.

УДК 330.341.1

Зянько Віталій Володимирович,

д.е.н., професор, зав. кафедри фінансів та кредиту,
Вінницький національний технічний університет

СУТНІСТЬ ТА ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Досліджено сутність та види стратегій інноваційного розвитку економіки, розглянуто передумови ефективного здійснення та чинники успішної реалізації державної стратегії інноваційного розвитку економіки України.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інновація, нововведення, модель інноваційного розвитку, стратегія, стратегія інноваційного розвитку.

В умовах сьогодення здійснення ефективної державної інноваційної стратегії є чи не єдиним способом досягти економічного процвітання країни. Але постають питання: чи в змозі Україна перейти до моделі інноваційного розвитку економіки, чи існують для цього реальні передумови? Чи достатній економічний і науково-технічний потенціал нашої країни для розробки і реалізації ефективної інноваційної стратегії? Ці та інші подібні питання досліджуються у працях [1-2; 4-5] та ін. наукових працях вітчизняних та зарубіжних економістів.

Мета статті – сформулювати основні завдання державної стратегії інноваційного розвитку економіки України на основні дослідження її сутності та умов реалізації.

Термін «стратегія» у широкому сенсі означає розробку цільових напрямів економічного розвитку й альтернативних шляхів їх реалізації, сукупність яких дозволяє досягти визначених цілей у довгостроковій перспективі. Основою для формування національної інноваційної стратегії виступає інноваційна політика держави.

Застосування терміну «стратегія», незважаючи на його універсальність, є досить диверсифікованим. Стратегію, що здійснюється на рівні підприємства, називають інституціональною, а стратегію, що реалізується на державному рівні – центральною. Якщо казати про стратегію саме інноваційного розвитку, то вона, на думку економістів, являє собою «узгоджену сукупність інноваційних рішень, які здійснюють відповідний вплив на розвиток економіки і мають

Наукове видання

Тенденції управління фінансовими та інноваційними процесами в умовах ринкових перетворень: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції

Головний редактор: **В.В. Грабко**

Відповідальний за випуск: **Зянько В.В.**

Підписано до друку 17.02.2012 р.
Формат 29,7×42 1/4. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний Ум. друк. арк. 4,99
Наклад 200 прим. Зам. № 2012-020

Вінницький національний технічний університет,
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009

Віддруковано в Вінницькому національному технічному університеті
в комп'ютерному інформаційно-видавничому центрі.
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Тел. (0432) 59-87-38.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009